

ВПЛИВ СПОСОБУ СІВБИ НА КОРМОВУ ПРОДУКТИВНІСТЬ БОБОВО-ЗЛАКОВИХ ТРАВСУМІШОК

*Сеник І.І., доктор с.-г. наук, старший науковий співробітник
Тернопільська державна сільськогосподарська дослідна станція ІКСГП НААН*

*Степанченко В.М., кандидат с.-г. наук
e-mail: StepanchenkoV@i.ua*

Подільський державний аграрно-технічний університет

Особливістю галузі кормовиробництва є те, що виробництво кормів відбувається під впливом метеорологічних та організованих чинників, які в значній мірі визначають рівень урожайності та їх якості.

Стан розвитку технічного забезпечення агропромислового виробництва в Лісостепу західному, не дозволяє регулювати метеорологічні умови вегетації сільськогосподарських культур. Тому можливо лише адаптувати технології ведення аграрного виробництва для отримання високих і сталих урожаїв в умовах змін клімату.

Бобові трави відіграють важливу роль у формуванні травостоїв лучних фітоценозів. Збагачуючи їх бобовими компонентами, можна збільшити мобілізацію біологічного азоту і цим самим усунути його дефіцит в кормовиробництві та збільшити виробництво повноцінних екологічно чистих кормів [1, 2]. Включення багаторічних бобових трав до складу травосумішок підвищує продуктивність сіяних травостоїв, вміст в кормі сирого протеїну, забезпеченість кормової одиниці перетравним протеїном [3].

Способи сівби компонентів бобово-злакових травосумішок впливали на формування щільності травостою. Відмічено, що використання роздільно-перехресної сівби забезпечило найвищу сумарну чисельність пагонів – 2061-2263 шт./м² залежно від складу травосумішки. При цьому щільність пагонів конюшини лучної сорту Спарта в травосумішці становила 488 шт./м², сорту Павлина 521 шт./м², люцерни посівної сорту Серафима – 670, сорту Синюха – 695 шт/м².

Найвищою часткою бобового компонента відзначилися варіанти із роздільно-перехресною сівбою – 51,6% для сорту Спарта, 53,1% – для сорту Павлина, 60,3% – для сорту Серафима та 61,6% – для сорту Синюха.

В середньому за три роки використання, урожай травосумішок за роздільно-перехресної сівби виявився найвищим серед досліджуваних варіантів і становив 10,61 т/га у травосумішок із сортом конюшини лучної Спарта, 11,31 т/га із сортом Павлина, 11,08 т/га із сортом люцерни посівної Серафима та 12,15 т/га із сортом Синюха, що суттєво більше порівняно із контролем (табл. 1).

Найвища якість корму відмічена на варіантах із роздільно-перехресною сівбою – 14,8% сирого протеїну, 26,5% сирої клітковини, 9,53 МДж/кг обмінної енергії та 0,74 к.од. у сумішки із сортом Павлина. Для сорту Спарта зазначені показники були відповідно на рівні 15,5% сирого протеїну, 26,4% сирої клітковини, 9,57 МДж/кг, обмінної енергії та 0,76 к.од.

ІННОВАЦІЙНІ ТЕХНОЛОГІЇ В РОСЛИННИЦТВІ

IV ВСЕУКРАЇНСЬКА НАУКОВА ІНТЕРНЕТ-КОНФЕРЕНЦІЯ (10 травня 2021 р.)

Таблиця 1. Вихід сухої речовини бобово-злакових агрофітоценозів у сумі за три укоси залежно від сортового складу та способу сівби, т/га

Фактор А – агроценоз	Фактор В – спосіб сівби	Рік			Середнє за 2016-2018 рр.
		2016	2017	2018	
Конюшина лучна Спарта + тимофіївка лучна Витава + пажитниця багатоквіткова Тиверський	рядковий (контроль)	11,65	8,80	5,75	8,73
	перехресний	12,07	9,85	6,97	9,63
	роздільно-перехресний	12,84	11,09	7,91	10,61
Конюшина лучна Павлина + тимофіївка лучна Витава + пажитниця багатоквіткова Тиверський	рядковий (контроль)	10,49	10,16	8,30	9,65
	перехресний	11,40	11,05	8,62	10,36
	роздільно-перехресний	12,09	11,95	9,88	11,31
Люцерна посівна Серафима + пирій середній Хорс + костриця очеретяна Людмила	рядковий (контроль)	9,01	11,15	8,71	9,62
	перехресний	9,55	11,71	9,55	10,27
	роздільно-перехресний	10,45	12,46	10,32	11,08
Люцерна посівна Синюха + пирій середній Хорс + костриця очеретяна Людмила	рядковий (контроль)	9,99	11,92	9,88	10,60
	перехресний	10,72	12,51	10,83	11,35
	роздільно-перехресний	11,39	13,32	11,75	12,15
НР ₀₅ , т/га	2016: А – 0,24, В – 0,21, АВ – 0,41 2017: А – 0,19, В – 0,12, АВ – 0,33 2018: А – 0,179, В – 0,11, АВ – 0,30 2016-2018: А (рік) – 0,21, В (агроценоз) – 0,23, С (спосіб сівби) – 0,21, АВ – 0,33, АС – 0,30, ВС – 0,33, АВС – 0,49				

Для люцерново-злакових травостоїв відмічено переваги роздільно-перехресної сівби, яка забезпечила вихід кормових одиниць на рівні 9,31 т/га у сорту Синюха та 8,22 т/га у сорту Серафима. Вихід обмінної енергії становив відповідно 118,63 та 106,25 ГДж/га.

Отже, сівба сіяних сінокосів роздільно-перехресним способом в умовах Лісостепу західного є значно ефективнішою порівняно із традиційною рядковою. Вихід сухої речовини при цьому становить відповідно 10,27-12,15 та 8,73-10,60 т/га.

Список використаної літератури

1. Дудченко В.І., Риковський В.Я., Харчук А.С., Мороз О.С. Продуктивність травостою багаторічних трав залежно від видового складу травосумішок в умовах західного Полісся України. *Корми і кормовиробництво*. Вінниця. 2004. Вип. 54. С. 66–68.
2. Мащак Я.І. та ін. Лукивництво в теорії і практиці. Львів: Сполом, 2005. 295 с.
3. Пую В.Л. Хімічний склад пасовищних травосумішок у Волино-Подільському лісостепу. *Тваринництво України*. 2012. № 3. С. 26-29